

Mastitisverwekkers: geef ze geen kans

Of een koe uierontsteking krijgt, is afhankelijk van veel factoren. Sommige zijn meestal relatief eenvoudig te beïnvloeden, zoals hygiënefactoren. Zijn er aanwijzingen dat de infectiedruk in de omgeving van uw koeien hoog is? Dan kunt u vaak zelf actie ondernemen. Er valt veel te winnen!

Met de toenemende omgevingstemperatuur in het voorjaar en de zomer, neemt ook de kans op uierontsteking door omgevingsgebonden mastitisverwekkers toe. Deze mastitisverwekkers (vaak bacteriën) vermeerderen zich makkelijker onder warme en vochtige omstandigheden, waardoor de infectiedruk vanuit de

omgeving oploopt. Daarnaast kan de weerstand van de koeien bij hogere temperaturen juist zijn verminderd, waardoor deze kiemen ook nog eens makkelijker kunnen toeslaan.

Verklein de kans op klinische mastitis

Bekende omgevingsgebonden mastitisverwekkers zijn: *E.coli*, klebsiella en *Streptococcus uberis*. Deze bacteriën kunnen voorkomen in bijvoorbeeld mest, strooisel en grond. Uierinfecties, veroorzaakt door deze bacteriën, ontstaan vooral vanuit de ligplek van de koe. In de stal zijn dit vaak de ligboxen of de afkalfstal. In de weide zijn natte en vuile plekken berucht. Ook looppaden, vuile onderpoten en klauwen en ook vuile melkstellen kunnen een rol spelen bij de infectie.

De hygiëne van een koe, met name van de uier en achterhand, is een goede graadmeter voor de infectiedruk waarmee ze te maken heeft. Onderzoek wijst uit dat vuilere koeien een hogere kans hebben op klinische mastitis. Ook is er een effect op het tankcelgetal. Op bedrijven met een tankcelgetal boven 250.000 cellen per milliliter lopen vijf keer meer koeien met een hygiëne-score 4 (vuil) dan op bedrijven met een celgetal onder de 150.000 cellen per milliliter. Schone koeien zijn dus een voorwaarde voor een goede uiergezondheid.

Voorkom te snel liggen na het melken

Een andere belangrijke reden om te zorgen voor een schone omgeving heeft te maken met het slotgat en het tepelkanaal van de spenen. Deze vormen namelijk de eerste 'verdedigingslinie' tegen het binnendringen van bacteriën in de uier.

Het tepelkanaal is gesloten door de kringspier, maar ook nog 'dichtgekit' door keratine, een wasachtig product met een remmende werking voor bacteriegroei. Keratine wordt gemaakt door cellen aan de binnenkant van het tepelkanaal. Tijdens het melken verdwijnt een deel van de keratine, maar tussen de melkbeurten komt de keratinehoeveelheid weer op niveau. Kort na het melken kan het slotgat als het ware nog 'open staan', door-

Hygiëne beoordelen

Om op een praktische en objectieve manier te beoordelen of uw koeien te maken hebben met een hoge infectiedruk, kunt u de hygiëne beoordelen met behulp van een hygiënescorekaart. Op deze scorekaart is door middel van foto's de hygiëne van koeien in categorieën ingedeeld. Er is een duidelijk verschil te zien tussen sterk vervuilde dieren in de vierde categorie en de schone dieren in categorie 1. Scoor de dieren van dichtbij, bijvoorbeeld in de melkstal of aan het voerhek. Belangrijk is om een flink aantal koeien (vijftig stuks) te scoren. En verget de droge koeien en de drachtige vaarzen niet.

Hygiënescore voor verbetering vatbaar, en dan? Mogen de koeien schoner? Besteed dan aandacht aan de volgende punten:

- schone en droge ligplaatsen;
- voldoende vocht absorberend strooisel;
- goede hygiëne in de afkalfstal;
- schone looppaden, gebruik een mestschuif of robot;
- juiste maatvoering ligboxen;
- goed stalklimaat, voldoende ventilatie;
- schone weide, geen natte plekken en looppaden;
- schone wachtruimte en melkstal of melkrobot;
- goede mestconsistentie;
- kort geschoren staartpluimen;
- regelmatig scheren of branden van uierhaar.

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP

WWW.GDDIERGEZONDHEID.NL/UGA

dat de kringspier nog niet goed is gesloten en een deel van keratine is verdwenen. Daarom is het nuttig om te zorgen dat de koeien na het melken niet direct gaan liggen. Dit kan worden gestimuleerd door vers voer aan te bieden.

Extra aandacht bij afkalven om mastitis te voorkomen

Ook voor het afkalven is het slotgat open. Niet alleen bij ouderkalkoeien, maar ook bij dieren die nog niet eerder melk hebben geproduceerd. Onderzoek wijst uit dat bij 60 procent van de vaarzen het slotgat al open was, vanaf zestig dagen voor afkalven. Het is daarom begrijpelijk dat het hygiënisch huisvesten van vaarzen een rol speelt in het voorkomen van vaarzenmastitis. Bij droge koeien is de situatie vergelijkbaar. Veel mastitisgevallen die optreden in het begin van de lactatie, worden veroorzaakt door infecties met omgevingskiemen die al tijdens de droogstand ontstaan.